згідно з сучасними вимогами економічного середовища та умовами конкурентного ринку.

УДК 657.372.3

ГЛАВАН Н.О., ***ГРИШИНА Е.В.,*** канд. екон. наук

ШЛЯХИ ОБЧИСЛЕННЯ АМОРТИЗАЦІЇ ДЛЯ РОЗРАХУНКУ ПРИБУТКУ, ЩО ПІДЛЯГАЄ ОПОДАТКУВАННЮ

П(С)БО 7 «Основні засоби», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 (далі – П(С)БО 7), передбачає використання шести методів амортизації. До них належать: метод прямолінійного списання; метод зменшення залишкової вартості; метод прискореного зменшення залишкової вартості; кумулятивний метод; виробничий метод; метод, передбачений податковим законодавством.

Відмінність застосовуваних методів амортизації полягає в різному рівні нарахованих амортизаційних відрахувань, а також у способі їх розподілу. Залежно від виду основних засобів, умов експлуатації, моральної зношуваності підприємством на власний розсуд застосовується найбільш економічно доцільний метод амортизації. Наприклад, метод прямолінійного списання найдоцільніше застосовувати для пасивної частини основних засобів, таких, як будівлі, споруди, меблі тощо.

Метод зменшення залишкової вартості може бути застосовано для тих основних засобів, які швидко морально застарівають внаслідок науково-технічного прогресу – комп’ютери, принтери, ксерокси, інша електроніка.

Виробничий метод застосовується для тих основних засобів, що розраховані на виробництво певної кількості виробів або виконання певної кількості робіт. Найдоцільніше застосовувати цей метод щодо транспортних засобів.

Усі вищезазначені методи передбачають оперування таким поняттям, як «термін корисного використання» основних засобів. Саме порядок визначення цього терміну спричинює найбільші складнощі у практичних працівників.

Керівництво підприємства при придбанні основних засобів може самостійно встановити термін їх корисного використання з урахуванням умов та інтенсивності експлуатації, морального зносу, інших факторів.

Проблема визначення терміну корисного використання основних засобів полягає не стільки в чисто технічному способі його визначення, скільки в науковій (економічній) обґрунтованості. Чим коротший термін служби, тим вища норма амортизації – необхідно швидше відтворювати основні засоби і тому більшу частину їх вартості у вигляді амортизації слід включати до собівартості продукції. Чим триваліше термін, тим нижче норма амортизації, більше період відшкодування зносу і, отже, менше можливостей для своєчасного використання новітніх технічних досягнень. А це, звичайно, збільшує масштаби морального знецінення основних засобів.

Фізично можливий термін служби основних засобів не може бути основою для визначення норм амортизації. Він повинен визначатися виходячи з економічно доцільного терміну служби, який може бути менше фізично можливого. При цьому розрив між фізично можливим та економічно доцільним періодами функціонування техніки, що інтенсивно морально застаріває (комп'ютери та інша електроніка), буде найбільшим.

Інше питання полягає у визначенні ліквідаційної вартості об'єкта основних засобів, що нерозривно пов'язана із сумами нарахованої амортизації.

З приводу визначення ліквідаційної вартості в МСБО 16 зазначено, що на практиці ліквідаційна вартість буває незначною і може ігноруватися при розрахунку амортизованої суми (прирівнюватися до нуля). В той же час, якщо при придбанні основних засобів очевидно, що ліквідаційна вартість досягатиме значних розмірів, вона визначається на дату придбання об'єкта і не збільшується при зміні цін. Однак якщо об'єкт основних засобів у процесі експлуатації переоцінюється, ліквідаційну вартість необхідно переглянути. Подальша амортизація здійснюється за новою нормою, встановленою з урахуванням переоцінки та збільшення ліквідаційної вартості.

Найпростіший спосіб визначити ліквідаційну вартість – прирівняти її до нуля (обґрунтування звичайне – нестабільність економіки України не дозволяє з достатньою точністю спрогнозувати вартість металобрухту (або інших відходів) через певну кількість років). Отже, амортизована вартість дорівнюватиме первісній. Однак при цьому втрачається можливість використання методу зменшення залишкової вартості (в такому випадку амортизована сума дорівнюватиме нулю).

Проблема визначення терміну служби об'єкта основних засобів та ліквідаційної вартості відпадає, якщо підприємство використовує метод нарахування амортизації, передбачений податковим законодавством. Саме цей

метод здається найбільш прийнятним для зменшення обсягів облікової роботи і об’єднання бухгалтерського та податкового способів нарахування амортизації.

Але розмір амортизаційних відрахувань усе одно не збігатиметься. Справа в тому, що пунктом 29 П(С)БО 7 чітко встановлено щомісячне нарахування амортизації шляхом ділення річної суми амортизації на 12, а відповідно до вимог Закону про податок на прибуток амортизацію необхідно нараховувати щоквартально. Використання «податкового методу» (у відсотках від залишкової вартості) спричинить виникнення різної суми нарахованої амортизації.

Таким чином, бухгалтерський і податковий облік основних засобів необхідно вести незалежно один від одного, причому застосування «податкового методу» нарахування амортизації не можна назвати зручним або доцільним, його використання не тільки не зменшить обсяг облікової роботи, але сприятиме створенню хаосу в обліку.

УДК 658.589

ДОБРОВА Г.О., ***МЕХОВИЧ С.А.,*** канд. екон. наук

ІННОВАЦІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Останнім часом в Україні в багатьох програмах, присвячених економічним та соціальним перетворенням, досить мало місця приділялося питанням використання інновацій як засобу економічного росту. Але в сучасному суспільстві і за умовами ринкової економіки запорукою розвитку та прогресу суспільства і держави в цілому є стрімкий процес розвитку технологій, в основі якого лежить перетворення наукових досліджень на основну продуктивну силу.

В Україні поняття “інновація” почало активно використовуватися в період перехідної економіки. Дуже часто під “інновацією” розуміють “інноваційна діяльність”, “інноваційний процес”, “інноваційне рішення”. Це відбувається тому, що різні науковці в економічних працях по різному визначають сутність цього поняття.